

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

SAK pitää esitystä pääosin kannatettavana. Esitys pohjaa lukiokoulutuksen laatua- ja saavutettavuutta kehittävän ohjelman sisältöön sekä sen valmisteluun osallistuneen laajapohjaisen seurantaryhmän työskentelyyn.

Laatustrategian keskeisenä tavoitteena on luoda yhdensuuntaiset periaatteet sekä puitteet koulutuksen laadunhallinnalle ja sen johtamiselle. Lukiokoulutuksen laatustrategialle on terve. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) on todennut vuosina 2017 ja 2022, että suurelta osalta koulutuksen järjestäjistä puuttuu edelleen lain edellyttämä arviointi- ja laatu järjestelmä. SAK pitää perusteltuna, että lukiokoulutuksen laadunhallinnan periaatteet ja suuntaviivat ovat yhdensuuntaiset eri toimijoiden kesken ja että laadunhallintaa johdetaan lukioissa yhdenmukaisesti.

Esityksen ansiona SAK pitää, että opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi, ja jaksaminen sekä koulutuksen tasa-arvon ja osallisuuden edistäminen on tunnistettu osaksi lukion laatutyötä.

SAK pitää tärkeänä, että strategian laadintaprosessissa on tunnistettu osallistava ote ja yhteistyön merkitys. Läpinäkyvyys ja luottamus ovat kannatettavia toimintaperiaatteita. Henkilöstö, opiskelijat, sidosryhmät ja kumppanuudet nähdään keskeisinä toimijoina laadunhallinnan määrittelyssä yhdessä koulutuksen järjestäjien ja eri viranomaisten kanssa. Tiedolla johtaminen on keskeinen ja tunnistettu laatutyön osa-alue, mikä myös esityksessä on huomioitu.

Laatustrategialla on keskeinen ohjaava vaikutus lukiokoulutuksen kokonaislaadun kehittämisessä. Laatutyön avulla koulutuksen järjestäjä saa arvokasta tietoa toiminnastaan ja sen kehittämistarpeista. Toimintaympäristön muutokset, kuten väestönkehitys, jatkuvan oppimisen tarpeisiin vastaaminen ja digitalisaatio, asettavat koko toisen asteen koulutukselle ja sen

saavutettavuudelle haasteen. Laatustrategian avulla voidaan vastata toimintaympäristön muutoksiin, erilaisten ja eri taustoista tulevien opiskelijaryhmien tarpeisiin. Sen avulla rakennetaan uusia toimintatapoja ja jalkautetaan hyviä käytänteitä koulutuksenjärjestäjien kesken. Esityksessä nämä näkökulmat on tunnistettu osaksi lukiokoulutuksen laatustrategiatyötä ja tiivistetty neljäksi laatutekijäksi 1) laadukas oppiminen, 2) hyvinvointi ja osallisuus, 3) kehittyvä toimintakulttuuri sekä 4) lukiokoulutuksen saavutettavuus. SAK pitää näitä periaatteita oikeaan osuvina ja kannatettavina.

Esityksessä laatutyö perustuu koulutuksen järjestäjä omaan toimintaan sekä normatiiviseen ohjaukseen kuten lukiolaki, asetukset ja opetussuunnitelma. SAK jää kaipaamaan laatutyön tueksi myös kansallista ohjausta ja yhteisiä menetelmiä, joilla varmistetaan tasavertainen laadunarviointi.

Esityksen liitteessä on kuvattu joukko määritelmiä laatutyön kriteereiksi, mutta valtakunnallisesti yhtenäisen laadunhallinnan määrittelyn osalta esitykseen jää vielä kehitettävää. Strategian toteutumisen varmistamiseksi olisi tarpeen sopia tulosten ja vaikuttavuuden seurannasta sekä mittareista ja kehittää palautteen keruun systematiikkaa.

Johdanto

-

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

-

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

-

Keskeiset toimijat

-

Toimintaympäristön kuvaus

-

Lukiokoulutuksen laatutekijät

-

Laadukas oppiminen

-

Hyvinvointi ja osallisuus

-

Kehittyvä toimintakulttuuri

-

Saavutettava lukiokoulutus

-

Laatustrategian toteuttamisesta

-

Liite

-

Vanhala Laura

SAK ry - Kirsi Rasinaho, Koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiantuntija, SAK ry